

Vreme: 20.07.2026 23:20

Medij: pink.rs

Link: <https://pink.rs/svet/801467/odgovor-brisela-na-globalne-sokove-dekarbonizacija-kao-motor-nove->

Autori: Redakcija

Teme: Evropska komisija

Naslov: Odgovor Brisela na globalne šokove: Dekarbonizacija kao motor nove ekonomske bezbednosti EU

3832

Evropska komisija predstavila je danas ambiciozan Akcioni plan za elektrifikaciju sa ciljem da transformiše Evropu u prvi svetski kontinent na električni pogon. Uporedo sa ovim planom, Brisel je lansirao i temeljnu reformu tržišta ugljenika (ETS), kreirajući snažan investicioni motor koji treba da podrži evropsku industriju u čistoj tranziciji, smanji energetske zavisnost i zaštiti ekonomiju od globalnih geopolitičkih šokova.

Ove mere dolaze kao direktan odgovor na zaključke Evropskog saveta iz juna 2026. godine i okvir novog Čistog industrijskog sporazuma (Clean Industrial Deal). Dugogodišnji oslonac EU na uvozna fosilna goriva pokazao se kao ozbiljna geopolitička i ekonomska ranjivost, što je dramatično podiglo cene energenata za domaćinstva i kompanije. Iako se čak 70% električne energije u EU sada proizvodi iz domaćih, čistih izvora, stopa elektrifikacije ukupne energetske tražnje stagnira na svega 23% već čitavu deceniju. Kako bi se ovaj trend preokrenuo, Komisija postavlja indikativni cilj od 46% elektrifikacije do 2040. godine. Ostvarivanje ovog scenarija donelo bi enormne benefite. Ušteda od 260 milijardi evra godišnje na računima za uvoz fosilnih goriva do 2040. godine. Značajno niže cene energije za građane i privredu. Jačanje energetske bezbednosti i otpornosti elektroenergetskog sistema. Akcioni plan direktno napada ključne tržišne barijere. Trenutno je električna energija u Evropi često i do tri puta skuplja od gasa, dok procedure za priključenje na mrežu traju godinama. Brisel stoga predlaže državama članicama smanjenje mrežnih taksi i poreza za energetski intenzivnu industriju, ubrzano uvođenje pametnih brojila i hitno usvajanje prošlogodišnjeg "Paketa za mreže" do kraja ove godine. Takođe, uvode se finansijski instrumenti poput socijalnog lizinga kako bi se smanjili početni troškovi za nabavku toplotnih pumpi i električnih vozila. Od svog pokretanja 2005. godine, Sistem trgovine emisijama (ETS) generisao je preko 270 milijardi evra prihoda i pomogao da se emisije u pokrivenim sektorima smanje za 50%. Međutim, u izmenjenom geopolitičkom kontekstu, sistem je modernizovan kako bi postao primarni pokretač konkurentnosti. Uvodi se novi Linearni faktor redukcije (LRF) od 3,7% za period 2031-2035. i 1,7% za period 2036-2040. kako bi se industriji dalo prostora za prilagođavanje. Ova nova institucija raspolaže sa 100 milijardi evra sredstava namenjenih masovnoj dekarbonizaciji industrije širom Evrope. Kao njena prva faza, pre 2030. godine biće aktiviran ETS Investment Booster. Države članice će morati da usmere 50% svojih nacionalnih prihoda od ETS-a direktno u investicije za dekarbonizaciju istih tih sektora. Princip je jasan: ono što industrija uplati, mora se vratiti industriji. Za sektore obuhvaćene prekograničnom taksom na ugljenik, smanjenje besplatnih kvota biće usproeno, a njihovo potpuno ukidanje produženo do 2038. godine. Pored toga, predložen je i poseban paket benčmarka vredan 6 milijardi evra za period 2026-2030. Reforma takođe integriše tehnologije za trajno uklanjanje ugljenika, proširuje delovanje na sektor spaljivanja otpada i dodatno pooštrava pravila za avijaciju i pomorski saobraćaj. Predsednica Evropske komisije Ursula fon der Lajen poslala je snažnu političku i ekonomsku poruku povodom usvajanja ovog paketa: "Najbolji način da smanjimo zavisnost Evrope od fosilne energije jeste da našu ekonomiju pokrećemo električnom energijom iz čistih, domaćih izvora. Danas predlažemo da Evropa postane prvi kontinent na svetu na električni pogon. Od snižavanja cena struje do prilagođavanja našeg tržišta ugljenika promenjenim globalnim realnostima, ovo je ujedno plan za investicije i plan za nezavisnost. Cilj je da čistu tranziciju održimo na pravom putu, donesemo olakšanje

Vreme: 20.07.2026 23:20

Medij: pink.rs

Link: <https://pink.rs/svet/801467/odgovor-brisela-na-globalne-sokove-dekarbonizacija-kao-motor-nove->

Autori: Redakcija

Teme: Evropska komisija

Naslov: Odgovor Brisela na globalne šokove: Dekarbonizacija kao motor nove ekonomske bezbednosti EU

našoj industriji i podržimo dekarbonizaciju. Uključimo pogon." Autor: Pink.rs

